

Urząd Zamówień
Publicznych

Rynek zamówień publicznych

**Orzecznictwo Trybunału
Sprawiedliwości Unii Europejskiej
dotyczące zamówień publicznych
w II półroczu 2024 r.**

Spis treści

Wyrok z dnia 26 września 2024 r. w sprawie C-403/23 i C-404/23 <i>Luxone Srl i in. przeciwko Consip SpA</i> , ECLI:EU:C:2024: 805	3
Wyrok z dnia 4 października 2024 r. w sprawie C-175/23 <i>Obshtina Svishtov przeciwko Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh” 2014–2020</i> , ECLI:EU:C:2024: 853.....	5
Wyrok z dnia 17 października 2024 r. w sprawie C-28/23 <i>NFŠ a.s.przeciwko Slovenská republika konajúca prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky</i> , ECLI:EU:C:2024: 893	7
Wyrok z dnia 22 października 2024 r. w sprawie C-652/22 <i>Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ przeciwko Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave</i> , ECLI:EU:C:2024: 910.....	10
Wyrok z dnia 24 października 2024 r. w sprawie C-513/23 <i>Obshtina Pleven przeciwko Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh” 2014–2020</i> , ECLI:EU:C:2024: 917.....	12
Wyrok z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie C-683/22 <i>Adusbef przeciwko Presidenza del Consiglio dei ministri i in.</i> , ECLI:EU:C:2024: 936.....	14

Wyrok z dnia 26 września 2024 r. w sprawie C-403/23 i C-404/23 *Luxone Srl i in. przeciwko Consip SpA*, ECLI:EU:C:2024:805

Włoski sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z dwoma pytaniami prejudycjalnymi. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dążył do ustalenia, czy art. 47 ust. 3 i art. 48 ust. 4 dyrektywy 2004/18/WE¹ w związku z ogólną zasadą proporcjonalności stoją na przeszkodzie przepisom krajowym wykluczającym możliwość wycofania się z grupy wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie (konsorcjum) jego pierwotnych członków, w sytuacji, gdy upłynął termin ważności oferty złożonej przez to konsorcjum, a instytucja zamawiająca wnioskuje o przedłużenie ważności ofert. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dążył do ustalenia, czy zasady proporcjonalności i równego traktowania, a także obowiązek przejrzystości, wyrażone w art. 2 i w motywie 2 dyrektywy 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym automatyczne wykonanie tymczasowego zabezpieczenia ustanowionego przez oferenta w następstwie wykluczenia go z postępowania w sprawie udzielenie zamówienia publicznego na usługi, mimo że nie udzielono mu zamówienia na daną usługę.

W odpowiedzi na pytanie pierwsze Trybunał przypomniał, że art. 47 ust. 3 i art. 48 ust. 4 dyrektywy 2004/18/WE, w połączeniu z ogólną zasadą proporcjonalności, mogą stać w sprzeczności z krajowymi przepisami, które uniemożliwiają wycofanie się członków konsorcjum po upływie terminu ważności oferty, gdy instytucja zamawiająca prosi o jej przedłużenie. Trybunał zaznaczył, że dyrektywa pozwala na łączenie zdolności różnych wykonawców w celu spełnienia wymagań instytucji zamawiającej, co ma na celu zwiększenie konkurencyjności i ułatwienie dostępu małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) do zamówień publicznych. Jednakże, jak zaznaczył Trybunał, przepisy dyrektywy nie regulują kwestii zmian w składzie grupy wykonawców, pozostawiając tę sprawę państwom członkowskim. Następnie Trybunał podkreślił, że krajowy zakaz zmian w składzie konsorcjum, z wyjątkiem upadłości, narusza zasadę proporcjonalności. Został on oceniony jako zbyt restrykcyjny, zwłaszcza w sytuacjach, gdy instytucja zamawiająca wielokrotnie

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. L 134 z 30.4.2004, str. 114).

przedłużyć termin ważności ofert, co stanowi istotne obciążenie, zwłaszcza dla MŚP. Trybunał uznał, powołując się na wyrok z dnia 24 maja 2016 r. w sprawie C-396/14 MT Højgaard i Züblin, że członkowie konsorcjum mogą się wycofać, pod warunkiem, że pozostali członkowie tego konsorcjum spełniają określone przez instytucję zamawiającą warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, a zmiana składu nie pogarsza konkurencyjności postępowania. Dodatkowo, w przypadku wykluczenia, Trybunał stwierdził, że instytucja zamawiająca powinna stosować zasadę proporcjonalności, dokonując indywidualnej oceny sytuacji i unikając automatycznych sankcji za uchybienia popełnione przez poszczególnych członków konsorcjum.

W odpowiedzi na pytanie drugie, Trybunał uznał, że określenie kwoty tymczasowego zabezpieczenia przez instytucję zamawiającą w ogłoszeniu o zamówieniu jest zgodne z zasadami równego traktowania, przejrzystości i pewności prawa, ponieważ pozwala uniknąć dyskryminacji i arbitralności. Jednakże, jak wskazał Trybunał, automatyczne wykonanie tego zabezpieczenia, bez uwzględnienia indywidualnych okoliczności, jest niezgodne z zasadą proporcjonalności. Ponadto, mimo że zabezpieczenie służy realizacji celów, takich jak stymulowanie odpowiedzialności oferentów i rekompensowanie ciężaru kontroli ofert, kwota zabezpieczenia w omawianym przypadku jest niewspółmierna do przebiegu postępowania przetargowego.

W świetle powyższych rozważań Trybunał orzekł, że przepisy art. 47 ust. 3 i art. 48 ust. 4 dyrektywy 2004/18/WE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym wykluczającym możliwość wycofania się pierwotnych członków konsorcjum, gdy upłynął termin ważności oferty, a instytucja zamawiająca wnosi o jej przedłużenie, pod warunkiem spełnienia określonych wymogów i braku pogorszenia sytuacji konkurencyjnej innych oferentów. Dalej Trybunał orzekł, że zasady proporcjonalności, równego traktowania i przejrzystości, wyrażone w art. 2 dyrektywy 2004/18/WE, stoją na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym automatyczne wykonanie zabezpieczenia wniesionego przez oferenta po jego wykluczeniu z postępowania, mimo braku udzielenia mu zamówienia.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=290417&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1505590>

Wyrok z dnia 4 października 2024 r. w sprawie C-175/23

Obshtina Svishtov przeciwko Rakovoditel na

Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh” 2014–2020, ECLI:EU:C:2024:853

Bułgarski sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z dwoma pytaniami prejudycjalnymi. Poprzez swoje pytania, które Trybunał rozpatrzył łącznie, sąd dążył do ustalenia, czy art. 143 ust. 2 rozporządzenia nr 1303/2013² należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym każde naruszenie reguł udzielania zamówień publicznych stanowi „nieprawidłowość” w rozumieniu art. 2 pkt 36 tego rozporządzenia, skutkującą automatycznie zastosowaniem korekty finansowej, której kwota jest ustalana na podstawie ustalonej z góry określonej skali stawek korekty ryczałtowej.

Odpowiadając na te pytania, Trybunał w rozważaniach dotyczących pojęcia „nieprawidłowości” zawartego w art. 2 pkt 36 rozporządzenia nr 1303/2013 wskazał, że to pojęcie odnosi się do naruszenia przepisów prawa Unii lub prawa krajowego, które dotyczą stosowania tych przepisów w kontekście działań finansowanych z budżetu Unii. Istnienie nieprawidłowości wymaga spełnienia trzech przesłanek: naruszenia prawa, działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego oraz rzeczywistej lub potencjalnej szkody w budżecie Unii. W szczególności, naruszenie musi mieć wpływ na ten budżet lub potencjalnie go spowodować, nie jest więc wymagane udowodnienie konkretnych skutków finansowych. Trybunał podkreślił, że pojęcie „nieprawidłowości” obejmuje nie tylko naruszenia prawa Unii, ale także przepisy krajowe dotyczące projektów finansowanych z funduszy strukturalnych, które wspierają zapewnienie właściwego stosowania prawa Unii. W odniesieniu do drugiej przesłanki, Trybunał przypomniał definicję „podmiotu gospodarczego” jako osoby fizycznej lub prawnej biorącej udział w realizacji pomocy z funduszy Unii, z wyjątkiem państw członkowskich wykonujących swoje uprawnienia władzy publicznej. Co

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, str. 320–469).

się tyczy trzeciej przesłanki, Trybunał wskazał, że nie jest konieczne wykazanie rzeczywistej szkody w budżecie Unii, ale należy wykazać, że naruszenie mogło mieć wpływ na ten budżet. Zatem nie każde naruszenie prawa Unii czy krajowego dotyczącego funduszy strukturalnych automatycznie powoduje szkodę w budżecie Unii. W zakresie ustalania kwoty korekty finansowej, Trybunał przypomniał, że odpowiedzialność za wykrywanie nieprawidłowości i dokonywanie korekt finansowych spoczywa na państwach członkowskich. Korekty powinny być proporcjonalne do wagi i charakteru wykrytych nieprawidłowości. Komisja, w przypadku stwierdzenia zaniedbań przez państwo członkowskie, jest zobowiązana do zastosowania korekt finansowych, uwzględniając charakter nieprawidłowości. Ponadto Trybunał podkreślił, że określenie ostatecznej kwoty korekty nie może opierać się jedynie na automatycznych stawkach korekty ryczałtowej, ale wymaga zindywidualizowanego badania, uwzględniającego szczegóły danej nieprawidłowości. Przypomniał również, że krajowe przepisy muszą być interpretowane zgodnie z prawem Unii, co oznacza, że sądy krajowe powinny dążyć do stosowania prawa krajowego w sposób zgodny z prawem Unii, z poszanowaniem zasady pewności prawa. Jeśli jednak taka wykładnia nie jest możliwa, Trybunał zaznaczył, że sądy krajowe mają obowiązek odstąpienia od stosowania przepisów krajowych sprzecznych z prawem Unii, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

W wyniku powyższych rozważań Trybunał orzekł, że art. 143 ust. 2 rozporządzenia nr 1303/2013 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, zgodnie z którym każde naruszenie reguł udzielania zamówień publicznych stanowi „nieprawidłowość” w rozumieniu art. 2 pkt 36 tego rozporządzenia, skutkującą automatycznie zastosowaniem korekty finansowej, której kwota jest określana na podstawie ustalonej z góry skali stawek korekty ryczałtowej.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=290700&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1506533>

Wyrok z dnia 17 października 2024 r. w sprawie C-28/23 NFŠ a.s.przeciwko Slovenská republika konajúca prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ECLI:EU:C:2024:893

Słowacki sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z czterema pytaniami prejudycjalnymi. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający chciał się dowiedzieć, czy art. 1 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2004/18/WE i art. 2 ust. 1 pkt 6 lit. c) dyrektywy 2014/24/UE³ należy interpretować w ten sposób, że „zamówieniem publicznym na roboty budowlane” w rozumieniu tych przepisów jest zbiór umów wiążących państwo członkowskie z wykonawcą obejmujący umowę o przyznanie dotacji i umowę przedwstępną zawarte w celu wybudowania stadionu piłkarskiego, który to zbiór kreuje wzajemne zobowiązania pomiędzy państwem a wykonawcą, obejmujące obowiązek zbudowania stadionu zgodnie z warunkami określonymi przez to państwo, a także jednostronną opcję przysługującą wykonawcy, odpowiadającą zobowiązaniu państwa do nabycia własności tego stadionu, i przyznaje temu wykonawcy pomoc państwa uznaną przez Komisję za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Poprzez pytania od drugiego do czwartego sąd odsyłający dążył do ustalenia, czy dyrektywę 89/665/EWG⁴ lub dyrektywę 2014/24/UE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu, ze względu na podniesiony przez instytucję zamawiającą zarzut nieważności, przepisów krajowych przewidujących, że umowa zawarta z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych jest dotknięta bezwzględną nieważnością *ex tunc*.

W odpowiedzi na pytanie pierwsze Trybunał przypomniał, że do udzielenia zamówienia publicznego stosuje się dyrektywę obowiązującą w momencie wyboru trybu postępowania i rozstrzygnięcia kwestii ogłoszenia przetargu. Nawiązując do wyroku dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie C-387/19 *RTS infra i Aannemingsbedrijf Norré-Behaegel*, Trybunał uznał, że nie

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., str. 65)

⁴ Dyrektywa Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2014/23/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2014 r. (Dz. Urz. UE L 395 z 30.12.1989 r., str. 33).

stosuje się przepisów dyrektywy, której termin transpozycji upłynął po tej dacie. Jak zauważył Trybunał, w tej sprawie decyzja o nieprzeprowadzeniu postępowania przetargowego na budowę słowackiego narodowego stadionu została podjęta przez rząd w 2013 roku, kiedy obowiązywała dyrektywa 2004/18/WE. Zgodnie z dyrektywą 2014/24/UE, która weszła w życie po 2016 roku, kwestie związane z zamówieniami budowlanymi pozostały podobne. Trybunał wskazał, że istotnym jest ustalenie, czy zbiór umów rozpatrywanych w tej sprawie spełnia kryteria „zamówienia publicznego na roboty budowlane”. W tym kontekście Trybunał przywołał definicję „zamówienia publicznego”, która obejmuje umowy zawarte na piśmie, mające na celu wykonanie obiektu budowlanego zgodnie z wymaganiami instytucji zamawiającej. Zatem Trybunał uznał, że sąd odsyłający musi zbadać, czy umowy mają charakter odpłatny i czy spełniają te kryteria. Umowa o dotację i przedwstępna umowa na nabycie własności stadionu mają powiązania przedmiotowe i czasowe, co potwierdza decyzja dotycząca budowy stadionu. Z kolei odpłatność, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, oznacza, że każda strona zobowiązuje się do świadczenia wzajemnego. Umowy między państwem słowackim a wykonawcami wykazują takie wzajemne zobowiązania, co wskazuje na odpłatny charakter zamówienia. Ponadto, jak wskazał Trybunał, instytucja zamawiająca może mieć interes gospodarczy w użytkowaniu lub zbyciu obiektu budowlanego, nawet jeśli nie stanie się jego właścicielem. Istotne jest również, co podkreślił Trybunał, aby obiekt budowlany odpowiadał wymaganiom określonym przez instytucję zamawiającą. Jeśli spełnione są te kryteria, zbiór umów będzie uznany za „zamówienie publiczne na roboty budowlane”. Na końcu Trybunał uznał, że pomoc państwa, którą uznano za zgodną z rynkiem wewnętrznym, nie podważa kwalifikacji zbioru umów jako zamówienia publicznego i dodał, że sąd krajowy nie może ignorować obowiązku przestrzegania przepisów prawa unijnego, które dotyczą udzielania zamówień publicznych.

W odpowiedzi na pytania od drugiego do czwartego Trybunał wskazał, powołując się na wyrok z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-263/19 *T-Systems Magyarország*, że dyrektywa 89/665/EWG nie dokonuje pełnej harmonizacji i nie obejmuje wszystkich możliwych środków odwoławczych w dziedzinie zamówień publicznych. Następnie zwrócił uwagę, że zarzut nieważności podniesiony przez instytucję zamawiającą nie mieści się w zakresie stosowania tej dyrektywy, której celem jest ochrona wykonawców przed arbitralnością instytucji zamawiających. Trybunał podkreślił, że dyrektywa 2014/24/UE dotyczy jedynie procedur udzielania zamówień publicznych, a nie konsekwencji naruszeń tych przepisów. Powołując się na wyrok z dnia 26 marca 2020 r. w sprawie C-496/18 i C-497/18 *Hungeod i*

in., Trybunał zwrócił uwagę, że art. 83 tej dyrektywy nie nakłada obowiązku przyjęcia uregulowania umożliwiającego wszczęcie postępowania odwoławczego z urzędu, ale też nie zakazuje takiej procedury. Zaznaczył również, że jeżeli taka procedura zostanie przewidziana, musi być zgodna z prawem unijnym, w tym z jego zasadami ogólnymi. Na koniec Trybunał zauważył, że z akt sprawy nie wynika, by skarga w postępowaniu głównym naruszała prawo Unii.

Konkludując, Trybunał stwierdził, że artykuł 1 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2004/18/WE należy interpretować w ten sposób, że „zamówieniem publicznym na roboty budowlane” w rozumieniu tego przepisu jest zbiór umów wiążących państwo członkowskie z wykonawcą obejmujący umowę o przyznanie dotacji i umowę przedwstępną zawarte w celu wybudowania stadionu piłkarskiego, jeżeli ten zbiór kreuje wzajemne zobowiązania pomiędzy państwem a wykonawcą, obejmujące obowiązek zbudowania stadionu zgodnie z warunkami określonymi przez to państwo, a także jednostronną opcję przysługującą wspomnianemu wykonawcy, odpowiadającą zobowiązaniu tego państwa do nabycia własności stadionu, i przyznaje wykonawcy pomoc państwa uznaną przez Komisję za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Trybunał orzekł również, że dyrektywę 89/665/EWG, a także dyrektywę 2014/24/UE należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie stosowaniu, ze względu na podniesiony przez instytucję zamawiającą zarzut nieważności, przepisów krajowych przewidujących, że umowa zawarta z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych jest dotknięta bezwzględną nieważnością *ex tunc*, pod warunkiem że w odniesieniu do zamówienia publicznego objętego zakresem przedmiotowym dyrektywy 2014/24/UE przepisy przewidujące taką nieważność są zgodne z prawem Unii, w tym z ogólnymi zasadami tego prawa.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=291244&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1506533>

Wyrok z dnia 22 października 2024 r. w sprawie C-652/22 Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ przeciwko Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, ECLI:EU:C:2024:910

Chorwacki sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z trzema pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi wykładni przepisów art. 76 i 36 dyrektywy 2014/25/UE⁵ w kontekście dostarczania dodatkowych dokumentów przez wykonawców po terminie składania ofert, w sytuacji, gdy decyzja o udzieleniu zamówienia została unieważniona, a postępowanie wymaga ponownej oceny ofert.

Jako że odwołanie w tej sprawie przed sądem krajowym zostało wniesione przez tureckiego wykonawcę, oceniając dopuszczalność wniosku prejudycjalnego, Trybunał wskazał, że Unia Europejska jest związana szeregiem umów międzynarodowych, zarówno dwu- jak i wielostronnych, gwarantujących na zasadzie wzajemności i równości dostęp do rynku zamówień publicznych. Turcja nie jest stroną takich umów, co oznacza, że tureccy wykonawcy nie mogą powoływać się na przepisy dyrektywy 2014/25/UE dotyczące zamówień publicznych, które regulują traktowanie wykonawców z państw trzecich. Trybunał przypomniał, że dyrektywa 2014/25/UE zapewnia "nie mniej korzystne traktowanie" tylko wykonawcom z państw trzecich, które zawarły umowę z Unią, taką jak Porozumienie WTO w sprawie zamówień rządowych (GPA). Trybunał stwierdził, że w sytuacji, gdy wykonawcy z państw trzecich, które nie zawarły z Unią umowy międzynarodowej gwarantującej na zasadzie wzajemności i równości dostęp do rynku zamówień publicznych, biorą udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, nie mogą oni powoływać się na przepisy tej dyrektywy. Ponadto Trybunał zaznaczył, że odwołanie wniesione przez wykonawcę z państwa trzeciego może być rozpatrywane wyłącznie w świetle przepisów prawa krajowego.

W związku z tym Trybunał uznał, że pytania prejudycjalne dotyczące wykładni przepisów art. 36 i 76 dyrektywy 2014/25/UE, zadane w kontekście postępowania z udziałem tureckiego wykonawcy, są niedopuszczalne.

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., str. 243).

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=291384&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1506533>

Wyrok z dnia 24 października 2024 r. w sprawie C-513/23 Obshtina Pleven przeciwko Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa „Regioni v rastezh” 2014–2020, ECLI:EU:C:2024:917

Bułgarski sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym, w którym dążył do ustalenia, czy art. 42 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2014/24/UE nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które wymaga od instytucji zamawiających dodania słów „lub równoważne” we wszystkich przypadkach, w których specyfikacje techniczne zawarte w dokumentach zamówienia formułuje się poprzez odniesienie do norm krajowych przenoszących normy europejskie, w tym normy zharmonizowane objęte rozporządzeniem nr 305/2011⁶.

W odpowiedzi na to pytanie Trybunał wskazał, że przepis art. 42 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2014/24/UE nakłada obowiązek dodania słów „lub równoważne” w odniesieniu do wszystkich norm, niezależnie od tego, czy są one normami krajowymi, międzynarodowymi czy europejskimi, i nie przewiduje żadnych wyjątków w odniesieniu do norm zharmonizowanych. Trybunał podkreślił, że wymóg ten jest zgodny z celem dyrektywy 2014/24/UE, którym jest otwarcie zamówień publicznych na konkurencję oraz umożliwienie stosowania różnych rozwiązań technicznych dostępnych na rynku. Trybunał zauważył również, że art. 42 ust. 5 dyrektywy 2014/24/UE pozwala oferentom na udowodnienie równoważności swoich rozwiązań technicznych, co zapewnia elastyczność w stosowaniu norm. Ponadto Trybunał wskazał, że fakt, iż niektóre normy znajdują się w wykazie norm zharmonizowanych, nie ma znaczenia dla wykładni przepisu, ponieważ kluczowe jest zapewnienie jednolitego stosowania przepisów unijnych.

W konsekwencji Trybunał orzekł, że art. 42 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2014/24/UE nie stoi na przeszkodzie krajowemu uregulowaniu, które wymaga od instytucji zamawiających dodania słów „lub równoważne” we wszystkich przypadkach odniesienia do norm krajowych przenoszących normy europejskie, w tym normy zharmonizowane.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG. Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 88 z 4.4.2011, str. 5–43).

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=291561&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1506533>

Wyrok z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie C-683/22

Adusbef przeciwko Presidenza del Consiglio dei ministri

i in., ECLI:EU:C:2024:936

Włoski sąd odsyłający zwrócił się do Trybunału z dwoma pytaniami prejudycjalnymi. W pierwszym pytaniu dążył do ustalenia, czy dyrektywę 2014/23/UE⁷ należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisom krajowym, na mocy których instytucja zamawiająca może dokonać modyfikacji koncesji w okresie jej obowiązywania w odniesieniu do osoby koncesjonariusza i przedmiotu tej koncesji bez przeprowadzania nowego postępowania o udzielenie koncesji i nie przedstawivszy powodów, dla których uznała, że nie ma obowiązku przeprowadzania takiego postępowania. Poprzez pytanie drugie sąd chciał się dowiedzieć, czy dyrektywa 2014/23/UE stoi na przeszkodzie przepisom krajowym, na mocy których instytucja zamawiająca może dokonać modyfikacji koncesji w okresie jej obowiązywania, nie oceniwszy rzetelności koncesjonariusza, w sytuacji gdy dopuścił się on poważnego uchybienia zobowiązaniom umownym lub gdy podejrzewa się go o dopuszczenie się takiego uchybienia.

W odpowiedzi na pytanie pierwsze Trybunał stwierdził, że przepis art. 43 dyrektywy 2014/23/UE wyczerpująco reguluje przypadki, w których możliwe jest dokonanie modyfikacji umowy koncesji bez przeprowadzania nowego postępowania o udzielenie koncesji, oraz przypadki, w których takie postępowanie jest wymagane. Trybunał podkreślił, że zgodnie z art. 43 ust. 5 dyrektywy 2014/23/UE, wszelkie modyfikacje wymagają co do zasady przeprowadzenia nowego postępowania, chyba że mieszczą się w wyjątkowych przypadkach określonych w ust. 1 i 2 tego artykułu. Trybunał zauważył, że sąd krajowy musi ocenić, czy konkretna modyfikacja wchodzi w zakres tych wyjątków. Dalej Trybunał nawiązał do okoliczności sprawy, wskazując, że modyfikacja koncesji autostradowej po zawaleniu się mostu została dokonana w drodze ugody bez przeprowadzania nowego postępowania. Zwrócił uwagę, że sąd krajowy powinien ustalić, czy modyfikacje te spełniają warunki określone w art. 43 ust. 1 i 2 dyrektywy, zwłaszcza, czy były one spowodowane okolicznościami, których instytucja zamawiająca nie mogła przewidzieć. Trybunał wskazał, że uchybienie zobowiązaniom umownym przez koncesjonariusza nie stanowi okoliczności

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., str. 1).

nieprzewidywalnej, co oznacza, że nie uzasadnia ono modyfikacji koncesji bez otwarcia postępowania o udzielenie koncesji. Ponadto Trybunał uznał, że zmiany w strukturze akcjonariatu koncesjonariusza nie stanowią zastąpienia pierwotnego koncesjonariusza, a jedynie modyfikację w zakresie kapitału zakładowego, która nie wymaga nowego postępowania. Trybunał podkreślił również, że modyfikacje uznane za „istotne” w rozumieniu dyrektywy muszą zostać objęte nowym postępowaniem, a sąd krajowy ocenia, czy zmiany wprowadzone w drodze ugody mają charakter istotny. W końcu Trybunał zaznaczył, że instytucje zamawiające muszą przestrzegać zasady dobrej administracji, co oznacza obowiązek uzasadnienia decyzji w zakresie modyfikacji koncesji, aby umożliwić zainteresowanym podmiotom ocenę zasadności ewentualnego zaskarżenia takiej decyzji. W sprawie głównej to sąd krajowy ma za zadanie ocenić, czy obowiązek uzasadnienia decyzji został spełniony.

W odpowiedzi na pytanie drugie Trybunał stwierdził, że w przypadku, gdy modyfikacja koncesji nie wymaga nowego postępowania o udzielenie koncesji, instytucja zamawiająca nie jest zobowiązana do przeprowadzania oceny rzetelności koncesjonariusza. Zatem jeżeli modyfikacja nie obejmuje sytuacji, które wymagają nowego postępowania, nie istnieje obowiązek weryfikacji uczciwości koncesjonariusza w ramach takiej zmiany. W przypadku, gdy jednak modyfikacja koncesji wiąże się z nowym postępowaniem, Trybunał uznał, że instytucja zamawiająca musi dokonać oceny rzetelności kandydata zgodnie z przepisami dyrektywy, w tym z artykułem 38, który wskazuje na obowiązek zapewnienia odpowiednich kwalifikacji i uczciwości uczestników. Ponadto, jeśli w trakcie realizacji koncesji koncesjonariusz dopuścił się poważnego uchybienia zobowiązaniu umownemu, państwa członkowskie mają swobodę w określeniu przepisów, które umożliwią instytucji zamawiającej odpowiednią reakcję na taki przypadek.

Konkludując, Trybunał stwierdził, że dyrektywa 2014/23/UE nie stoi na przeszkodzie krajowym przepisom umożliwiającym modyfikację koncesji w okresie jej obowiązywania bez przeprowadzania nowego postępowania, pod warunkiem że modyfikacja nie wymaga nowego postępowania zgodnie z art. 43 ust. 5, a instytucja zamawiająca przedstawiła uzasadnienie tej decyzji. Trybunał orzekł również, że art. 43 dyrektywy 2014/23/UE nie zabrania krajowym przepisom zezwalającym na modyfikację koncesji bez konieczności oceny rzetelności koncesjonariusza, jeśli modyfikacja ta nie wiąże się z przypadkami wymagającymi nowego postępowania. Państwa członkowskie mają swobodę w ustalaniu zasad reakcji na uchybienia koncesjonariuszy.

Pełen tekst wyroku w tej sprawie można znaleźć pod adresem:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=292040&pageIndex=0&doclang=PL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1743645>